

2022_Anul AGÂRBICEANU (XV): Tatăl nostru! - decerău?

- tot ce știu din observarea naturii! - să ating cerul cu mâna? - flacăra focului ...
delectare estetică! - ciobănașul oilor?

Muma mea, Ana! **Mărturisiri**
Că-i cu geana trasă, ca o preuteasă! **Tatăl nostru**
decerău **cataeste**
Una din distracțiile ...
era să șed la portiță și să privesc casele de peste drum, toate de zid și toate în stilul caselor țărănești săsești.
... doream să urc odată coasta
Tatăl nostru amore, să ating cerul cu mâna!
Țiri di sfinti cocone ... **Am observat cu lăcomie în acești primi ani ai copilăriei!**
Cred că de la vârsta de cinci ani, ..., ajunsesem ciobănașul oilor noastre ...
Cenade pe ulița lui!
Toate acestea le-am învățat de la tata...
2022 **pe urmele lui Ion Agârbiceanu** **2022**

Tinerii sec. XXI au posibilitatea să descopere copilăria lui Ion Agârbiceanu (la final de sec. XIX) din mărturisirile marelui scriitor. Continuăm reproducerea din cap „Mărturisiri”: «Țin minte și acum că mă intriga cuvântul: „mirioare”. Nu știam ce însemnează, cum nu știu nici azi. Și că-mi plăceau versurile din urmă: „Că-i cu geana trasă, ca o preuteasă”. Așa cum la învățarea rugăciunii „Tatăl nostru” am fost intrigat de la început de expresia „decerău” (*și ne mîntuiește de cel rău*) și „cataeste” (*că a ta este*), spuse într-un cuvânt și prescurtate. N-am întrebat pe nime de înțelesul lor, dar mă gîndeam mereu ce vor să spună. Văd limpede încă luarea țiglelor de pe casa noastră cea veche, care a fost dărîmată și în locul ei clădită alta nouă, dar mai vag îmi mai amintesc cum am dormit prin vecini, într-o șură. Și am reținut mai ales aerul acela rece, străin, care părea că mă învăluie sub adăpostul vecinului, deși ne era rudenie. Mai amintesc aici că tot așa eram legat de gustul pîinii noastre, încît recunoșteam îndată pîinea luată împrumut, pînă se ardea cuptorul la noi, și adeseori nu puteam fi convins să o mănînc. **Una din distracțiile de care îmi aduc aminte din prima copilărie era să șed la portiță și să privesc casele de peste drum, toate de zid și toate în stilul caselor țărănești săsești.** După acest stil, zidul de deasupra ferestrelor, pînă la coperiș - fundul de către uliță -, are două ferestuțe. **Privindu-le, le asemănam cu felul de a se uita a proprietarului.** Îmi părea că toate casele acele se uită cu niște ochi, ca și cînd ar fi

proprietarul însuși. De asemenea, mă uitam adeseori de la portiță cum se lasă cerul, la răsărit, pînă pe coasta înaltă, prăpăstioasă, tivită cu marginea dinspre sat a pădurii frumoase.

Ca toți copiii, credeam și eu și doream să urc odată coasta să ating cerul cu mîna.

Din prima copilărie, o dată cu rugăciunile de căpetenie, am mai reținut pînă azi o seamă de jocuri de cuvinte, zicători etc. De-o pildă, acestea: -„Cîți copii ai, babo?/ -N-am atîția, drago:/ Doi în car,/ Doi subt car,/ Doi cu tata la hotar:/ Doi la oi,/ Doi la boi, / Doi cu tata la cimpoi;/ Și-un Ciudilă,/ Și-un Burilă,/ Și-un bietos de Samoilă,/ Și-o Anuță,/ Și-o Strănuță,/ Și-o bietoasă de Măriuță”. Sau **Tatăl nostru** „țigănește”: „**Tatăl nostru amore,/ Țiri di sfinti cocone,/ Tele, pala,/ Palastru, greșeala/ Tempi manu grosu/ Tempepeni sarea,/ Crastavete, amin**”. Ori felul de a număra pînă la zece: **Uni, dani, tini, pani, roti, coti, sava, mîli, gîli, cioc.** Sau alta: **unima, donima etc. Toate acestea le-am învățat de la tata.** Nu rețin în schimb nici o poveste pe care aș fi învățat-o înaintea vârstei de șapte ani. Nu-mi aduc aminte nici mai tîrziu să fi auzit spunîndu-se povești la noi acasă.

Îmi mai amintesc din această vîrstă cu cîtă plăcere și bucurie priveam iarna aproape de Crăciun bobotaia focului de paie la pîrlitul porcilor și cum roia sperla în văzduh. Se spunea despre ea: se duc țigani la tîrg. De altfel, flacăra focului a rămas pentru mine pînă azi prilej de intensă delectare estetică. **Cred că de la vîrsta de cinci ani, dacă nu și mai degrabă, ajunsesem ciobănașul oilor noastre.** Cum am arătat, tata era pădurar la Tufe. De pădure se ținea o luncă loc arător și loc de pășune, în total vreo șasesprezece iugăre. Cînd m-am răsărit, părinții țineau, de cînd se desprimăvăra pînă toamna tîrziu, la pădure vitele, oile și porcii. M-am pomenit cu această rînduală: **eu pășteam oile, sora mea cea mai mare porcii, iar sluga cel mic, vitele mari.** Sluga cel mare venea, cînd nu avea de lucru, numai seara la pădure. În anii dintîi, duceam seara acasă toate animalele ce păstoream peste zi. Mai tîrziu, după ce tata a făcut ocoale pentru vite, o colibă și, mai tîrziu, o căsuță pentru noi, nu mai mergeam acasă decît sîmbăta seara sau duminica dimineața, să ne primenim. Cîtă vreme aduceam seara oile în sat, eram sculat foarte de dimineață. Muma mă trezea, și simt și azi greutatea și regretul trezirii din dulceața somnului de dimineață. Distanța de la sat la pădure e de trei-patru km. Nu se vede însă din sat, fiind între pădure și comună Dealul tufelor. Îmi plăcea să pasc oile, mai mult decît vitele mari. **Priveam ceasuri întregi cum retează, harnice, iarba fragedă. Era un întreg cîntec care se înfiripa din păscutul lor.** Sau din felul cum retezau și ronțăiau lujerii fragezi din spinii costișelor. De multe ori mă minunam de mutrele lor, care îmi păreau, la unele mai ales, că aveau ceva omenesc. Privirea blîndă, behăitul plin de melancolie mă impresiona mereu. Primăvara cînd mieii erau mai mărișori, puteam privi, cu ceasurile, jocul lor pe marginea rîpilor. Simțeam grația și nevinovăția jocului lor, și-mi umpleau inima de căldură și ochii de zîmbet.

Eram aproape tot singur în urma oilor, dar nu-mi aduc aminte să-mi fi fost vreodată frică sau urît. Vremea trecea repede, pentru că afară de felul de a fi al oilor mai observasem cu multă plăcere tot ce era în jurul meu.

Rețin de-atunci mireasma ierbii proaspete de primăvară, a vlăstarelor înmugurite, a primelor frunze fragede, a buruienilor din pădure înflorite înaintea florilor de cîmp. **Orice floare m-a pus în uimire de cînd îmi aduc aminte.** Ceea ce mi-a pătruns adînc în suflet din acești ani ai primei copilării, din păscutul oilor la marginea pădurii sau în pădure a fost mireasma cîmpului, a codrului, culorile cerului, ale luncii cu florile, bătaia și cîntecele vîntului în văzduh sau în pădure, cîntecul apelor, a pîraielor în topitul zăpezilor. Nu știam ce e urîtul, nici nu simțeam trebuința vreunui tovarăș de joacă. Ceasuri întregi

mă pierdeam în urmărirea norilor pe cer, în urmărirea încântată a unei ciocîrlii ce se ridica, rotindu-se și cîntînd, în albastrul cerului. Ceasuri întregi ascultam la poalele pădurii cîntecul apelor. De altfel, tot atîtea plăceri care mi-au rămas pînă azi. Distingeam de pe atunci nuanțările luminii. Nu e nimic mai frumos decît să vezi luminate firicele proaspete de iarbă de aurul roșu al soarelui ce scapătă la apus; sau să urmărești nuanțele luminii reflectate de frunzele diferiților arbori de vîrsta lor deosebită. **Nimic nu este mai măreț, nu cîntă mai adînc și mai frumos decît o pădure puternică prinsă de vijelie. Și nicăieri nu afli atîta pace ca sub boltiturile ei. În pădure mă simțeam mai acasă decît afară.** Parcă era mai cald, mai intim. **Descoperisem în ea o împărăție blîndă. Am observat cu lăcomie în acești primi ani ai copilăriei. M-am cufundat în natura în sînul căreia am avut parte să trăiesc.** Adeseori ziua întregă nu întîlneam pe nime, nu vorbeam cu nime, decît cu oile și cu cîinele, dar niciodată nu eram, seara, dornic de vorbă. Toată ziua îmi era plină, ca și cînd aș fi petrecut-o într-o continuă conversație cu cineva. **Aproape tot ce știu din observarea naturii cred că știu de la vîrsta aceasta.** Sau cel puțin cunoștințele și impresiile de atunci au rămas ca temei pentru cele viitoare. Poate această continuă observare și admirare făcea să nu-mi fie frică singur în pădure, cu oile. O cutreieram de la un capăt la altul, tot ascultînd pe sus, sau privind grasele flori de pădure, a căror mireasmă aspră și pișcătoare mă pătrundea. Clopotul oilor, clopoței micilor îmi dădeau de știre cînd ajungeau departe. Nu rețin să fi știut nici o poveste pe vremea aceea, dar îmi aduc aminte că **pădurea îmi făcea impresia unei împărății. Altă bucurie erau pentru mine, în vremea aceea, gîngănilor și paserile.** La munca și alergarea furnicilor într-un mușuroi puteam privi pînă mi se reslăteau oile, încît nu mai auzeam clopotul».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2022-anul-agarbiceanu-xv-tatal-nostru-decerau-tot-ce-stiu-din-observarea-naturii-sa-ating-cerul-cu-mina-flacara-focului--delectare-estetica-ciobanasul-oilor-163845.html>

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the website Tribuna.ro. The article title is "2022-Anul Agârbiceanu (XV): Tatăl nostru! - decerău? - tot ce știu din observarea naturii! - să ating cerul cu mîna? - flacăra focului ... delectare estetică! - ciobănașul oilor?". The author is Marius HALMAGHI, published on 10.04.2022 at 22:48, with 163 views and 0 comments. The website header includes the Tribuna logo and a banner for the "Festivalul FLORI DE FLORII" at UNIMAT Șelimbăr, organized by UNIMAT, from April 15-17, 2022. The navigation menu includes categories like Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea.

În: *Tribuna*, 10 aprilie 2022